

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van de Kernenergiewet in verband met de aanpassing van de taak van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming ten aanzien van beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben dat het wenselijk is de Kernenergiewet te wijzigen in verband met de aanpassing van de taak van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming ten aanzien van beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Artikel 3 van de Kernenergiewet wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid, onderdeel c, komt te luiden:

c. het op basis van haar specifieke kennis en deskundigheid en in samenhang met haar andere bij of krachtens de wet opgedragen taken adviseren over beleid en wet- en regelgeving;

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. De Autoriteit heeft tot taak het deelnemen aan de omschrijving van voorschriften over nucleaire veiligheid als bedoeld in artikel 5, derde lid, onderdeel a, van Richtlijn 2009/71/Euratom van de Raad van 25 juni 2009 tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties (PbEU 2009, L 172), zoals laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2014/87/Euratom van de Raad van 8 juli 2014 (PbEU 2014, L 219).

Artikel II

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

CONCEPT

Memorie van Toelichting

1. Inleiding

Met dit wetsvoorstel beoogt de regering de Kernenergiewet te wijzigen in verband met een aanpassing van de taak van Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) ten aanzien van beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie.

2. Overgang verantwoordelijkheid beleidsfunctie

De Kernenergiewet draagt op basis van artikel 3, derde lid, een aantal taken op aan de ANVS. Eén van deze taken behelst, ingevolge onderdeel c, 'het evalueren, voorbereiden van en adviseren over het beleid en wet- en regelgeving op basis van haar specifieke kennis en deskundigheid.' De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat leidde tot tot instelling van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming geeft aan: 'De Minister van Infrastructuur en Milieu is verantwoordelijk voor het beleid en de wet- en regelgeving met betrekking tot nucleaire veiligheid en een deel van de stralingsbescherming, de daarmee samenhangende crisisvoorbereiding, beveiliging en waarborgen. De Autoriteit heeft wel een taak in de voorbereiding van het beleid en de wet- en regelgeving van deze onderwerpen.'¹ Bovendien geeft de toelichting aan: 'De Autoriteit bereidt op basis van het derde lid, onderdeel c, binnen haar taakgebied ten behoeve van de verantwoordelijke Minister wet- en regelgeving en beleid voor en evalueert deze en adviseert hierover. Het gaat om de technisch-inhoudelijke voorbereiding van aspecten van wet- en regelgeving over onderwerpen als stralingsbescherming, nucleaire veiligheid, radioactief afval en ontmanteling, nucleair crisismanagement en beveiliging. De Autoriteit kan een evaluatie van beleid, wet- en regelgeving en genomen besluiten zoals vergunningen en goedkeuringen organiseren.'²

In 2019 heeft ABDTOPConsult een evaluatie van de ANVS uitgevoerd. Bij brief van 17 januari 2020 zijn de Eerste en Tweede Kamer hierover geïnformeerd.³ In de evaluatie wordt opgemerkt dat in de Toezichtvisie ANVS⁴ is opgenomen dat voor de beleidsvoorbereidende taken de ANVS werkt conform een reguliere beleidsdirectie. Geïnterviewden geven aan dat dit, gecombineerd met het feit dat er voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming overheidsbreed sprake was (is) van schaarse expertise, en de IAEA-eis tot kennisbundeling, ervoor heeft gezorgd dat de ANVS welhaast is gaan functioneren als een organisatie met een beleidstaak, terwijl zij die beleidstaak van een departement verwachten.⁵ Een van de aanbevelingen uit deze evaluatie is om de verantwoordelijkheid voor de beleidsvoorbereiding op het terrein van de nucleaire veiligheid, beveiliging en stralingsbescherming over te brengen van de ANVS naar de beleidskern van het ministerie van IenW. Het evaluatierapport motiveert dit als volgt: 'Een heldere scheiding van de beleidsfunctie tussen de ANVS en het kerndepartement geeft een betere, meer geprofileerde positionering voor de ANVS dan nu het geval is. Zowel binnen het departement alsook daarbuiten, ten behoeve van overleg met andere departementen en stakeholders. Een stevige positionering van de beleidsfunctie op het departement geeft ook de mogelijkheid tot het, samen met de juridische functie van het departement, ontwikkelen van een beleidskader voor de brede belangenafweging voor het toezicht en de vergunningverlening. Dat geeft ook de mogelijkheid om bij onderwerpen die een sterke financiële component hebben een bredere belangenafweging te maken zoals bijvoorbeeld de eindberging van radioactieve

¹ *Kamerstukken II* 2014/15, 34219, nr. 3, blz. 15

² *Kamerstukken II* 2014/15, 34219, nr. 3, blz. 22.

³ *Kamerstukken II* 2019/20, 25422, nr. 263.

⁴ *Toezichtvisie IenM – ANVS*, d.d. 7 september 2016, § 1.1, Bijlage bij *Kamerstukken II* 2016/17, 25268, nr. 138.

⁵ *Wettelijke evaluatie van het zbo ANVS*, juli 2019, blz. 69. Bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 25422, nr. 263.

afvalstoffen.⁶

Het kabinet heeft dit advies overgenomen. Door het ministerie van IenW en de ANVS is op 12 mei 2020 het "Protocol van overdracht tussen de ANVS en DGMI" vastgesteld. De verantwoordelijkheid voor de beleidsfunctie is per 15 mei 2020 overgegaan naar het nieuwe Taakveld Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming bij de directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's van het ministerie van IenW. Deze overgang is ook in de gewijzigde Toezichtvisie IenW-ANVS tot uitdrukking gebracht.⁷

3. Inhoud wetsvoorstel

Wijziging artikel 3, derde lid, onderdeel c

De regering meent dat in verband met de overdracht van de beleidsfunctie ook artikel 3, derde lid, onderdeel c, van de Kernenergiewet moet worden aangepast. Op basis van de huidige formulering is de reikwijdte van de taak en verantwoordelijkheid van de ANVS in verhouding tot die van de minister van IenW onvoldoende afgebakend. Weliswaar geeft de nieuwe Toezichtvisie IenW – ANVS niet langer aan dat de ANVS voor de beleidsvoorbereidende taken werkt conform een reguliere beleidsdirectie, toch maakt de voorbereiding van beleid en regelgeving nog steeds deel uit van de wettelijke taakomschrijving. De regering stelt voor onderdeel c zodanig aan te passen dat de 'voorbereiding' en de 'evaluatie' van beleid en regelgeving niet langer bij de ANVS berusten. Dit zijn activiteiten die samenhangen met de verantwoordelijkheid van de minister van IenW voor het beleid en de regelgeving op het terrein van Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming en dienen derhalve niet onder verantwoordelijkheid van de ANVS in onafhankelijkheid te worden uitgevoerd.

De adviestaak van de ANVS ten aanzien van beleid en regelgeving, die in artikel 3, derde lid, onderdeel c, is geformuleerd, zal worden gehandhaafd en tegelijkertijd meer nadrukkelijk worden gelieerd aan de andere bij of krachtens de wet aan de ANVS opgedragen taken. Deze adviestaak stelt de minister in staat optimaal van de specifieke kennis en deskundigheid van de ANVS gebruik te maken bij de invulling van zijn verantwoordelijkheid voor het beleid en de regelgeving. Over de wijze van invulling van deze adviestaak zijn door de ANVS en het ministerie van IenW in de (nieuwe) Toezichtvisie van de ANVS de volgende afspraken vastgelegd:

'Met inachtneming van de op basis van richtlijn 2009/71 geborgde rol van de ANVS inzake het voorstellen, omschrijven of deelnemen aan de omschrijving van nationale voorschriften voor de nucleaire veiligheid adviseert de ANVS op verzoek de verantwoordelijke beleidsdirectie binnen het kerndepartement over beleid en wet- en regelgeving aangaande nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. Daarnaast kan de ANVS vanuit haar taakuitoefening ook zelfstandig adviezen aan DGMI uitbrengen die bijvoorbeeld knelpunten in het beleidskader signaleren. DGMI koppelt aan de ANVS terug op welke wijze zij omgaat met de uitvoerings- en toezichtsignalen die de ANVS geeft en zal de ANVS tijdig en in een vroeg stadium betrekken bij beleidsdossiers of ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor de taakuitoefening van de ANVS. Indien de urgentie daartoe noodzaakt, kunnen deze signalen rechtstreeks aan de bewindspersoon worden gericht, onder gelijktijdige inkennisstelling van de beleidsdirectie. Dit alles geldt ook ten aanzien van de betreffende beleidsdirecties van andere departementen genoemd in de Kernenergiewet.'⁸

De adviestaak van de ANVS is het gevolg van haar ontstaansgeschiedenis en daarmee uniek voor de ANVS. Kennis op het terrein van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming is schaars en de materie is complex. De binnen het Rijk aanwezige

⁶ *Wettelijke evaluatie van het zbo ANVS*, juli 2019, blz. 70. Bijlage bij *Kamerstukken II 2019/20*, 25422, nr. 263.

⁷ *Toezichtvisie IenW – ANVS*, 1 maart 2021, *Stcrt.* 2021, nr. 20380.

⁸ *Toezichtvisie IenW – ANVS*, 1 maart 2021, *Stcrt.* 2021, nr. 20380.

kennis is destijds bij de ANVS gebundeld om adequaat aan haar wettelijke taken uitvoering te kunnen geven. Bij de uitvoering van de wettelijke taken genereert de ANVS kennis die de minister van IenW en de andere betrokken ministers ten dienste van de beleidsvorming moeten kunnen benutten. Het adviseren over beleid en regelgeving op basis van haar specifieke kennis en deskundigheid is geen zelfstandige adviestaak die los staat van de andere taken van de ANVS. De ANVS adviseert over knelpunten in het beleid- en de wetgeving, over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid daarvan en over ontwikkelingen die daarop van invloed zijn. Deze, zoals hiervoor aangegeven, specifiek toegespitste adviestaak van de ANVS is geen algemene adviestaak waarop de Kaderwet adviescolleges van toepassing is.

Nieuw artikel 3, vierde lid

De voorgestelde aanpassing van artikel 3, derde lid, onderdeel c, Kernenergiewet brengt mee dat er een nieuw lid aan artikel 3 zal worden toegevoegd. In artikel 5, derde lid, aanhef en onderdeel a, van richtlijn 2009/71/Euratom⁹ wordt voorgeschreven dat het nationaal wettelijk kader het regulerend lichaam¹⁰ belast met: 'nationale voorschriften voor de nucleaire veiligheid voorstellen, omschrijven of deelnemen aan de omschrijving ervan'. Deze richtlijnbevestiging is thans geïmplementeerd in artikel 3, derde lid, onderdeel c, en artikel 4, eerste lid, Kernenergiewet.¹¹ Gelet op de voorgestelde aanpassing van artikel 3, derde lid, onderdeel c, kiest de regering ervoor artikel 5, derde lid, aanhef en onderdeel a, van richtlijn 2009/71/Euratom opnieuw, maar nu expliciet door middel van een nieuw vierde lid in artikel 3 te implementeren; de ANVS heeft als taak het deelnemen aan de omschrijving van voorschriften over nucleaire veiligheid. Deze taak is additioneel aan de in artikel 3, derde lid, aan de ANVS toegekende taken alsmede aan de krachtens artikel 4 Kernenergiewet aan de ANVS toegekende bevoegdheden om regels te stellen met betrekking tot organisatorische of technische onderwerpen in het belang van nucleaire veiligheid, stralingsbescherming of beveiliging. De taak wordt uitgevoerd ten dienste van die organen die bevoegd zijn voorschriften over nucleaire veiligheid vast te stellen en laat die bevoegdheden onverlet.

4. Voorbereiding

Dit wetsvoorstel is in nauwe afstemming met de ANVS tot stand gekomen en geeft uitdrukking aan de overdracht van de beleidsfunctie die in de praktijk reeds heeft plaatsgevonden.

Het wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor derden. Het wetsvoorstel is aan het Adviescollege toetsing regeldruk voorgelegd. Het adviescollege heeft ...

Het voorstel is op ... via internet ter consultatie voorgelegd. ...

Het voorstel van wet is op PM ingevolge artikel 33, derde alinea, van het op 25 maart 1957 te Rome tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Trb. 1957, 92) voorgelegd aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen. De Commissie heeft binnen de daarvoor geldende termijn geen opmerkingen over het voorstel gemaakt.

⁹ Richtlijn 2009/71/Euratom van de Raad van 25 juni 2009 tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties (PbEU 2009, L 172), zoals gewijzigd door Richtlijn 2014/87/Euratom (PbEU 2014, L 219).

¹⁰ Richtlijn 2009/71 spreekt van een «bevoegde regelgevende autoriteit». In IAEA-documenten wordt in dit verband gesproken over een «regulatory body», hetgeen in het Tractatenblad is vertaald met «regulerend lichaam». Deze laatste term heeft de voorkeur, omdat de term «bevoegde regelgevende autoriteit» ten onrechte de indruk kan wekken dat het geven van regels de hoofdtaak van een dergelijke lichaam is. Vergunningverlening, toezicht op naleving en handhaving zijn echter de belangrijkste instrumenten van een regulerend lichaam voor nucleaire veiligheid.

¹¹ *Kamerstukken II 2014/15, 34219 nr. 3, Transponeringstabel.*

5. Inwerkingtreding

Het wetsvoorstel zal, indien het tot wet is verheven, in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

CONCEPT